

ændringer. Det første angaar en forandret Affattelse af den første Linie i § 4, thi efter at der i § 3, navnlig saaledes som den er bleven ændret ved 2den Behandling, udtrykkelig er udtalt, at Amtsrådet skal udnævne Formanden for Kommissionen, er der ingen Anledning til, at dette gjentages i Begyndelsen af § 4, og vi have derfor tilladt os at foreslaa, at denne Paragraf ændres saaledes, at den kun indeholder den Maade, hvorpaa Udnævnelsen skal bringes til almindelig Kundskab. — Det andet Ændringsforslag angaar § 8, og det gaar ud paa, at Ordet „Tiendeieren“ forandres til „Tiendetageren“. Dette Ord „Tiendetageren“ er ellers brugt i Lovforslaget, og det er det, som i vor Tiendelovgivning har hævd i dette Forhold. Jeg skal hermed tillade mig at anbefale disse Ændringsforslag til Thingets Vedtagelse.

H. Steffensen: Efter de Undersøgelser, jeg har havt Leilighed til at anstille mellem 2den og 3die Behandling med Hensyn til dette Lovforslag, have de Betæneligheder, jeg i Forveien havde med Hensyn til, at dette Lovforslag bliver til Lov med den Bestemmelse, som findes i Slutningen af § 1, forøget sig. Bestemmelsen i Slutningen af § 1 gaar jo ud paa, at det Opmaal, der ydes paa sine Steber, ikke tages med ved Beregningen af Tiendens Størrelse, naar den svares i Penge. Som det høie Thing vil erindre, er denne Bestemmelse begrundet ved, at det isølge Forordningen af 10de Januar 1698 vil kunne siges at være rigtigt, at der skulde ydes et Opmaal, naar Tienden blev erlagt in natura, men at det derimod vilde være urigtigt at forlange Opmaalet erstattet, naar Tienden skulde gaa over til at betales med Penge efter Kapitelstagt, og det har man igjen begrundet derved, at Opmaalet i Virkeligheden maa betragtes som en Erstatning for den Indsvinden, Kornet var underkastet ved, at det blev ydet om Efteraaret og først kunde udskibes af Modtagerne hen i Foraaret. Ved de Undersøgelser, jeg har anstillet, er jeg kommen til omtrent det omvendte Resultat. Jeg tror nemlig, at man maa indrømme, at Opmaalet ikke har Noget at gjøre med Kornets Indsvinden, men at det paa den anden Side i ethvert Fald vil blive et temmelig tvivlsomt Spørgsmaal, om der virkelig i Forordningen af 1698 har været en tilstrækkelig Hjemmel til at overføre denne Regel, om at der skulde ydes Opmaal paa Tienden saaledes, som den nu ydes, efter at den er forandret til en fast, aarlig Afgift. Opmaalet er vistnok slet ikke Andet end en Grindring om vort gamle Kornmaal her i Landet. Som det formodentlig vil være Thinget bejvenbt, bestod dette gamle Kornmaal ikke i Løndemaal saaledes som nu, men Kornet beregnedes da efter Pund, Orter, Skjæpper, Hjerigar o. s. v. Dette gamle Maal havde den Eendommelighed, at det altid skulde ydes med

Topmaal; men dette Topmaal var paa ingen Maade nogen Erstatning for Kornets Indsvinding. Den, der f. Ex. modtog Landgilde efter det Maal, modtog Landgilten med Topmaal. Men naar han nu havde ladet Landgilten, Tienden eller hvad det nu er, ligge paa Loft til Foraaret, og saa solgte det igjen, solgte han det ogsaa med Topmaal. Deraf følger, at den Gang i ethvert Fald kunde der ikke være Tale om at betragte Topmaalet som en Erstatning for Kornets Indsvinden. Da man i Begyndelsen af det 17de Aarhundrede begyndte at forandre Maalene her i Landet og søgte at faae et ensartet Maal indført overalt, da indførte man denne Reform stukkvis. Christian IV har jo truffet de første Bestemmelser i den Henseende i Recessen af 1615 Art 37 og i Recessen af 1643, 2den Bog Kap. XI, ved hvilke han affastede de forskjellige gamle Løndemaal og indførte det nu brugelige Løndemaal; men vel at mærke, det var kun ved Omsetningen i Rjebmandshandel, at denne Forandring kom til Anvendelse. Derimod kom den slet ikke til Anvendelse med Hensyn til Afgiftsydelse, saaledes navnlig ikke med Hensyn til Ydelsen af Landgilde. At dette forholder sig saa, vil man kunne se af Arentt Berentsens Bog: „Danmark og Norges frugtbare Herlighed“ 4de Bog Pag. 485—86. Der udtales, at de Foranstaltninger, Christian IV traf, alene havde Hensyn til Rjebmandshandelen, men ikke angik Landgiltes Afgivelse og Opbehold, da Landgilde steds beregnedes efter Pund og Orter, hvilke Maal Reccessen forbigaar og lader uforandret. Herved er altsaa Forholdet det, at man nu havde et dobbelt Maal, man havde det nu brugelige Løndemaal, og man havde det gamle Maal efter Pund og Orter o. s. v., det første anvendeligt i Rjebmandshandel og i Omsetningen i det Hele, det andet anvendeligt for Afgifters Ydelse. Dette sidste Maal, der saaledes brugtes for Afgifter og Opbehold, anvendtes selvfølgelig som tidligere stadig med Topmaal, og her have vi altsaa fremdraget, hvorledes det er gaaet til, at, medens vi have eet Maal for Omsetningen, nemlig det nu almindelige Maal, have vi beholdt et særegent Maal med Topmaal i nogen Tid derefter for Ydelse af Landgilde og andre lignende Afgifter. Forordningen af 1698 bemærker udtrykkelig, at Opmaal gives i Weberlag for Topmaalet. Heraf er altsaa en Følge, at, hvis Topmaalet ikke var en Erstatning for Kornets Indsvinding, kan Opmaalet heller ikke være det. Jeg skal, uden at indlade mig paa Vidtløftigheder, noget nærmere paapege, hvorledes det er til gaaet, at man efterhaanden har faaet det gamle særegne Maal for Landgilde og deslige Ydelser forandret til det nu gjældende Maal. Maalet for almindelig Handel og Bandel kan man selvfølgelig forandre saa at sige ved et Hensettrøg; der kunde jo træffes den Bestemmelse, at Lønden skulde være saa og saa